

ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Кревсун Я.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А.

Переклад фразеологічних одиниць – традиційно актуальна тема для перекладацького загалу, оскільки саме передача іншомовних фразеологізмів викликає ряд труднощів.

У силу свого семантичного багатства, образності, лаконічності і яскравості фразеологія грає в мові дуже важливу роль. Особливо широко фразеологізми використовуються в усному мовленні, в художній і політичній літературі. Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічних одиниць, які перекладач повинен розпізнати і зуміти передати їх значення, яскравість і виразність.

Основні способи перекладу фразеологічних одиниць – це фразеологічний еквівалент, фразеологічний аналог, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна.

Фразеологічний еквівалент, тобто передача фразеологізма фразеологізмом, – є найкращим способом. Він можливий тоді, коли англійська та українська мови запозичили фразеологічний зворот з інших мов (найчастіше класичних): *Strike while the iron is hot.* – *Куй залізо, поки гаряче* [1].

Переклад фразеологічним аналогом, тобто використання в українській мові фразеологічних одиниць, які мають те саме значення, але які побудовані на іншому образі. При такому перекладі слід враховувати, що український образ повинен бути нейтральним щодо національного забарвлення: *Absence makes the heart grow fonder.* – *Відстань посилює почуття* [1].

Переклад калькою, тобто спроба скопіювати англійський образ і створити свою фразеологічну одиницю. При такому способі треба пам'ятати, що образ повинен бути зрозумілим, метафоричне, переносне значення повинно виходити з прямого значення: *Little pitchers have long ears.* – *У малих дітей великі вуха* [2].

Якщо в перекладі є реалія, то вона повинна бути зрозумілою українському читачеві: *To carry coal to Newcastle.* – *Ніхто не возить вугілля в Ньюкасл.*

Перекладові слід надати форму фразеологізму: *Rome was not built in a day.* – *Не зразу Рим будувався.*

Описовий переклад – відмова від перекладу фразеологізмом: *to cut off with a shilling.* – *залишити без спадщини*

До фразеологічних зворотів відносяться також і крилаті вирази та посилання, що широко вживаються у різних типах мовлення та

стилях мови. До їх числа відносяться і різні цитати - літературного характеру, біблеїзми, висловлювання історичних осіб тощо. При їх передачі перекладач повинен керуватися традицією, що існує в українській мові, незалежно від словникового значення слів, що входять до складу виразу. Тут часто спостерігається розходження між українською та англійською мовами. Одне і те ж слово, що входить до складу різних виразів в англійській мові, може вимагати перекладу різними словами у зв'язку з усталеною в українській мові традицією [3].

Передача при перекладі фразеологічних одиниць - дуже важке завдання. Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічних одиниць, які перекладач повинен розпізнати і зуміти передати їх значення, яскравість і виразність. Так як фразеологічні одиниці широко використовуються в літературі всіх стилів, то грамотний перекладач не повинен допускати неточностей у перекладі того чи іншого фразеологізму. Без знання фразеології неможливо оцінити яскравість і виразність мови, зрозуміти жарт, гру слів, а іноді просто і сенс всього висловлювання.

1. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка: учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков / А. В. Кунин. – 3-е изд. – Дубна: Феникс+, 2005. – 488с.
2. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии / Н. Н. Амосова. – Л.: ЛГУ, 1978. – 208с.
3. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение / В. Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 2001. – 424с.

Кревсун, Я. Основні шляхи перекладу фразеологічних одиниць [Текст] / Я. Кревсун ; наук. кер. О.А. Кириченко // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12-13 березня 2015 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 71-72.